

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Obligationibus, Functionibus Et Juribus Parochialibus

Engel, Ludwig

Salisbvirgi, 1662

§. 3. De solennitate Matrimonij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41598

rum periculum contrahi non posse
l. si convenerit. 14. ff. Pro socio. Ipsi
 quoque voluntaria cohabitatio non
 aliter permittenda est, quam si nul-
 lum periculum subsit actus imperfe-
 ctos & illicitos exercendi, propterea
 nec in eodem lecto impotentes con-
 dormire debent, ut Statuit S. xtus. V.
 in supradicto suo Motu proprio de
 Eunuchorum matrimonijs cuius ver-
 ba formalia circa hoc punctum referat
Sanch. lib. 7. disp. 97. n. 5.

§. III.

DE SOLENNITATE Matrimonij.

1. Solemnitates quae sint extrinsecae ma-
 trimonij.
2. Extra necessitatem non debent fieri
 denunciations tribus festis sibi im-
 mediatè succedentibus.

3. Si contrahentes sint ex diversis Paro-
chijs, in utraq³ debent fieri denūcia-
tiones, & ibi quando denunciations
possint omitti.
4. Non requiritur de Iure ut copulatio
fiat in Ecclesia materiali.
5. Ad substantiam matrimonij requi-
ritur hodie, ut contrahatur coram
Parocho & testibus.
6. Quis dicatur proprius Parochus.
7. Quid observandum circa matrimo-
nia vagorum hominum.
8. Parochus etiam extra suam Paro-
chiam potest assistere matrimonio
suorum Parochianorum.
9. Parochus non potest dare licentiam
assistendi matrimonio nisi sacerdoti,
ipse tamen parochus non tenetur esse
sacerdos: & ibi etiam quid requira-
tur, ut alius quam Parochus validè
assistat.
10. Etiam ordinarius potest dare licen-
tiam assistendi matrimonio.
11. Ad matrimonium non requiruntur

K 4 testes

- testes omni exceptione majores.
112. Nulla necessitas vel ignorantia excuset ab observatione solennitatis substantialis.
113. Qualiter matrimonia nulla reconvalidari debeant.
114. Liberi nati ex matrimonio nullo, dummodo unus ex conjugibus fuerit in bona fide, sunt legitimi.
115. Confessarius an teneatur moneere habentes impedimentum, si id ignorent.
116. Episcopus potest dispensare, post matrimonium contractum in impedimenti occultis.

Solennitas Matrimonij alia est extrinseca, alia intrinseca, seu substantialis. Solennitas extrinseca est, ut desponsati ante actualem contractum matrimonij à proprio suo Parochis tribus continuis festivis diebus in Ecclesia publicè denuntientur; ut Parochus mutuo desponsatorum consensu interrogato dicat, ego vos conjungo in nomine

nomine Patris, & Filij, & Spiritus
 Sancti: Item ut ante sacerdotalem
 benedictionem in templo suscipien-
 dam conjuges in eadem domo non
 cohabitent *Trid. s. 24. de ref. matr. c. 1.*

Dixi, desponsatos debere ante so-
 lennizationem matrimonij à proprio
 suo Parocho *tribus continuis festiuis*
diebus in Ecclesia publicè denuncia-
 ri, ut audientes impedimentum ma-
 trimonij, si quod sciant, inter contra-
 hentes esse, maturè insinuent. *Trid. d.*
s. 24. c. 1. vtrum autem nomine il- 2
 lorum dierum festivorum continuo-
 rum, de quibus concilium loquitur, e-
 tiam intelligantur dies sibi immedia-
 tè succedentes pro utraque parte DD.
 allegat Barb. in eodem c. 1. n. 19.
 Existimo menti legis esse conformius,
 ut textus Concilij intelligatur de ta-
 libus festis, quæ sibi per intervallum a-
 liquot dierum ferialium succedunt,
 ut denuntiationes tantò melius ad

K s

om-

omnium præcipuè aliquod interesse habentium cognitionem deveniant. Interim tamen si justa aliqua causa accelerandi matrimonij subesset neque facilis esset recursus ad Episcopum, etiam tribus immediatè succedentibus festis denuntiationes per Parochum propriâ authoritate fieri possent. *jur. sent. Basil. Pont. de Matrim. c. 26. §. 4. in pr.*

- 3 - Si contrahentes sint ex diversis Parochijs, in utraq[ue] sponsi & sponsæ Parochia denuntiationes faciendæ esse cõmunis est conclusio. *Zerola in pract. Episc. p. 1. v. Matrimonium. §. 5. Pont. d. §. 4. & aly passim.* Ille quoque usus, qui in quibusdam locis observatur, nõ est irrationabilis, si unus ex contrahentibus modico tempore v. g. per paucas septimanas sit in Parochia, & priùs per longius tempus fuerit commoratus in alia, ut tunc etiam in illâ Parochiâ, in quâ prius habitavit, denuntiationes fiant, quia frequenter

con-

contingit, quod præsertim famuli & similes in fraudem priorum sponsalium ad aliam Parochiam transeant.

Cœterum quamvis denuntiationes non sint de substantia matrimonij, nihilominus à Parocho sine gravi peccato omitti non possunt, Quòd si verò periculum sit ne malitiosè à quibusdam æmulis matrimonium impediatur, tunc ex licentia Ordinarij posse denuntiationes omitti, vel saltem primùm post contractum matrimonium ante consummationem fieri tex. est in *d. c. 1. Trid.* Quandoque tamen etiam per ipsum parochum sine licentia Ordinarij denuntiationes post contractum matrimonium differri possunt, si nimirum urgens aliqua necessitas premat, ut non sit occasio commodè adeundi Ordinarium, veluti si concubinarius in periculo mortis constitutus pro legitimatione liberorum, velit concubinam in uxorem ducere, vel si sponsus sit in procinctu discedendi

dendi ad longius tempus, & interim periculum sit, ne in præjudicium sponsæ cum alia matrimonium contrahat, *Nav. Conf. 1. De cland. desp. Sanch. d. l. 3. disp. 10. n. 25. Pont. d. § 4.*

4 Sed nunquid etiam ad solennitatem extrinsecam matrimonij pertinebit, ut contractus matrimonij non alibi, quàm in Ecclesia fiat, cum expresse Concili. jubeat in facie Ecclesiæ contrahi? R. ex communi DD. sententia per illa verba, per quæ præcipitur in Trid. ut copulatio fiat in facie Ecclesiæ, non induci obligationem, ut copulatio fiat in ipsa Ecclesia materiali, neque id posse ab Ordinario vel Parocho invitis Parochianis injungi, sed sufficienter dici in facie Ecclesiæ contractum Matrimonium, si etiam in domo privatâ coram Parocho, & testibus contrahatur. *ita Sanch. d. l. 3. disp. 15. & plures cc. à Barb. in d. c. 1. Trid. n. 35.* Verùm ego credo, cum maximè rationabile ac decens sit, ut

con-

contractus matrimonialis, utpotè Sacramentalis, in Ecclesiâ ipsâ celebretur, consuetudine ita passim declaratum vel introductum esse, ut Parochus non teneatur Matrimonio privatorum hominum extra Ecclesiam in privatis domibus sine rationabili causa assistere.

Solennitas intrinseca, seu substantialis matrimonij (sine quâ nullum & invalidum reputari debet) est, ut contrahatur *coram proprio Parocho & duobus vel tribus testibus. Trid. d. c. 1.* circa quam solennitatem

Not. est 1. Proprium Parochum non tantum dici illum, in cujus Parochia contrahentes domicilium firmum, & perpetuum, sed etiam ubi per majorem anni partem actu habitârunt, vel etiam habitare intendunt. *Pontius de matrim. l. 5. c. 13. §. 1. n. 4. & seqq.* undè famuli Dominorum vel rusticorum si in aliâ Parochiâ oriundi sint, & in alia serviant debent copulari

culari coram Parocho loci in quo
 feruntur : eo quòd solum Parochum
 originis, qui non sit simul Parochus ha-
 bitationis (saltem respectu unius ex
 desponsatis) non censi proprium
 Parochum ad assistendum matrimo-
 nio cum communi doceat Sanch. de
Matrim. lib. 3. c. 23. n. 7. Pont. d. h.
n. 2.

Not 2. quandò contrahentes sunt
 ex diversis Parochijs , tunc Parochum
 sponsi hoc ipso etiam censi proprium
 Parochum sponsæ, si in loco ubi spon-
 sus habitat, Matrimonium contraha-
 tur, & vice versâ Parochum sponsæ
 futurum proprium sponsi, si in Paro-
 chia habitationis sponsæ contrahatur
 matrimonium. *Sanch. d. l. 3. disp. 19.*

7 Not. 3. homines vagos, qui nulli
 bi habent domicilium, coram quocun-
 que Parocho copulari posse, quia non
 est major ratio respectu unius Paro-
 chi quàm alterius. Attamen circa i-
 stos vagos specialis est prohibitio in
 Trid.

Trid. s. 24. de ref. mat. c. 7. ne Parochi eos copulent, nisi diligenti inquisitione super istorum statu præmissâ, & habitâ licentiâ ab Ordinario, quia frequenter contingit, quod ejusmodi vagi primâ uxore adhuc vivente relicta alias diversis in locis superinducant.

Sed quid si Parochus nec diligenti inquisitione præmissâ, nec licentiâ ab Ordinario habitâ vagos homines copulaverit, anne matrimonium valebit? *R.* affirmativè, quia *Conc. in d. c. 7.* non habet decretum irritans, aliundè autem nota est regula, quòd multa fieri prohibeantur, quæ tamen cum facta fuerint, obtinent roboris firmitatem. *c. ad Apostolicam. 16. de Regular.* quæ regula maximè locum habet in causâ favorabili, sicut est matrimonium, utpote pro cuius valore in dubio generaliter respondendum est. *c. fin. de sent. & re Ind. vide Sanch. de matrim. L. 3. disp. 23. & seqq. Gu-thierres*

thierez de Matrim. c. 55. n. 15. & c. 61. n. 7.

8 Not. 4. quòd Parochus etiam extra suam Parochiam matrimonio suorum Parochianorum valjè intersit, & assistat, cùm sit actus voluntariae Jurisdictionis, qui extra territorium quòque rectè exercetur. *jux. l. 2. ff. de offic. Procons.*

9 Not. 5. ut alius quam Parochus matrimonio validè assistat, sufficere, si ei in genere licentia detur omnia peragendi, quæ ad Parochiam & curam animarum spectant. debet tamen hæc licentia esse expressa, & antecedere contractum Matrimoniale, undè non sufficere præsumptam, neq; ratihibitionem ex postfacto accedentem tenent DD. magno numero allegati apud Barb. *in collect. ad d. c. 1. s. 24. de ref. mat. n. 108. & seq. & à S. Congreg. Card. ita resolutum refert Menoch. de arbitr. casu 453. n. 13. ratio esse potest, quòd cùm præsentia*

vel

vel licentia Parochi sit de formâ con-
 trahendi Matrimonij, per aequipol-
 lens vel aliquid quod est præsumpti-
 vè tale, ut ratihibitionem, suppleri
 non possit *arg. tex. in § tutor. autem.*
Instit. de author. tut. Præterea etiam
 is cui hæc licentia datur, sacerdos esse
 debet, quia id satis clarè requiritur. *in*
d. c. 1. Trid. undè non posse Parochum
 vel Ordinarium concedere licentiam
 assistendi matrimonio alicui clerico
 non sacerdoti, docent Nav. *Conf. 6.*
de cland. dispens. Pont. de impedim.
matrim. c. 26 §. 6. vers. is autem.
 neque tamen propterà etiam ipse
 Parochus qui matrimonio assistit sa-
 cerdos sit, necesse est, quia Conciliū
 illam qualitatem sacerdotij in Paro-
 cho non exprimit, sed tantūm sub al-
 ternatione dicit, ut matrimonium
 contrahatur coram Parocho, *vel a-*
lio sacerdote, in alternativis autem
 sufficit alterum impleri. *jux. c. in al-*
ternativis. de R. l. in. 6. nec obstat,
 quòd

quòd alia Sacramenta non nisi Sacerdos administrare debeat, quia in matrimonio Parochus non requiritur tanquam minister, sed potius tanquam testis. undè etiam si excommunicatus, prohibitus, invitus, assistat, validè assistet. *vide. Sanct. de matrim. lib. 3. disp. 20. & seqq.*

Io Not. 6. licentiam assistendi matrimonio non tantùm à Parocho sed etiam ab Ordinario concedi posse, sicut *in d. c. 1. Trid.* habetur. Ordinarij autem nomine præter Episcopum Capitulum sede vacante, Vicarium Episcopi generalem, Legatum de latere in provincia suæ legationis, Abbates Ecclesiarum nulli Episcopo subiectarum venire tradunt c.c. apud Barb. *d. l. n. 98. & seqq.*

IIo Not. 7. ad matrimonium non requiri testes omni exceptione majores, sed quoscunq̃ sufficere rationis compotes, qui scilicet satis intelligunt rem de qua agitur, sive deindè sint dome-

stici, infames, feminae, consanguinei, &c. *Barb. d. l. n. 121.* neque enim Trid. similes testes excludit, maximo alioquin periculo nullitatis exposuisset contractum matrimonij, cum experientia constet quam facile exceptiones contra testes reperiantur, sicut propterea quamplurima testamenta, quod in ijs testes omni exceptione majores requirantur, suis viribus destituuntur.

Not. 8. quod nulla necessitas vel ignorantia excuset ab observatione legis, quae formam actui praescribit, quatenus eam formam non servatam actus valere possit; quare licet aliquis immediate ante repentinum discessum contracturus Parochum vel testes habere non posset, vel homo rudis invincibiliter ignoraret requiri, nihilominus sine eorum presentia invalidè contraheret. *tex in Trid. s. 4. de ref. matrim. c. 2. in princ. Sanch. d. lib. 3. disp. 17.*

Not. 9. quando matrimonium
cele-

celebratum coram Parocho & testibus
 fuit nullum occultè ob defectum con-
 sensus occultum, vel ob impedimen-
 tum occultum, si ille defectus cesserit.
 (v. g. si in affinitate occultâ dispen-
 satio clàm obtenta sit, uxor legitima,
 de quâ nihil sciebatur mortua, &c.)
 non esse necessarium ut ad revalida-
 tionem illius iterum coram Parocho
 & testibus celebretur, durat enim hoc
 casu effectus solennitatũ primitus ad-
 hibitarum, quia matrimonium tale
 occultè revalidatum facilè negari
 non potest, cum propter solennitates
 antecedentes constet, quod publicè
 contractum fuerit, & econtra ex sup-
 posito non constet de impedimento.
 notanter dixi, si defectus matrimonij
occultus fuerit. sin autem Juridicè sal-
 tem per duos testes probari posset, ad
 revalidationem matrimonij so-
 lennitates omninò reiterari deberent,
 quia subesset periculum, ne quando-
 que Matrimonium ab alterutrâ parte
 negare.

neg
 tra
 ri p
 nin
 c. 7.
 scia
 val
 eo
 tion
 nor
 & r
 leg
 imp
 fide
 trin
 per
 sint
 ma
 fect
 vel
 tum
 val
 ficto
 sent

negaretur, si nullitas in primo contractu propter impedimentum probari posset, & consensus novus esset omnino occultus. *Nav. in Man. c. 22. c. 7.* sed quid si una pars tantum conscia nullitatis fuerit, quo modo convalescere poterit matrimonium absq̄ eo quod altera pars de nullitate certior fiat? posset enim talis certioratio nonnunquam causa scandali, infamiae, & multarū litium esse, liberis quaestio legitimitatis moveri, saltem à multis imperitis, licet reverà propter bonam 14 fidem alterutrius conjugis etiam matrimonio separato legitimi sint. *c. perlatum. & c. ex tenore pen. Qui filij sint legitimi.* Distinguendum erit, an matrimonium sit invalidum ex defectu consensus in alterutro conjugū, vel an sit invalidum propter occultum impedimentum. priori casu convalescet matrimonium, si ille qui v. g. fictè tantum consensit, de novo consentiat absque eo quod alteri nullitatem

tem

tem matrimonij indicet, vel novum
 ejusdem consensum requirat, neque
 enim ad matrimonium necessarius est
 simultaneus formaliter consensus viri
 & feminae, sed satis est, quod is qui
 prior tempore consensit, in sua volun-
 tate perduret & consensum non re-
 vocaverit. Volunt tamen DD. ut iste
 novus consensus non sit merè inter-
 nus, sed per signum aliquod extrin-
 secum, saltem per copulam exprima-
 tur, quia ad essentiam Sacramenti re-
 quiritur signum visibile, & quam-
 vis prius jam adfuerit signum, scilicet
 contractus extrinsecus matrimonij, &
 tantum defuerit consensus, est tamen
 illud signum hic & nunc insufficiente,
 quia fuit solummodo putativum &
 falsum.

Altero casu si subfuerit occultum
 impedimentum dirimens, idque for-
 san ob dispensationem clam impe-
 tratam, vel alio modo cessarit, requi-
 ritur quidem novus utriusque consen-
 sus

sus
 me
 me
 ma
 pa
 eâ
 sen
 lat
 sen
 ses
 esse
 diff
 Co
 con
 unc
 tur
 dea
 imp
 re,
 plex
 sati
 lum
 ac a
 sus

sus quia prior propter tale impedi-
 mentum erat invalidus, interim ta-
 men si alicujus scandali vel alterius
 mali periculum subsit, nō est necesse, ut
 pars altera ignara nullitatis prius de
 eā certioretur, & ita novus ipsius con-
 sensus petatur, sed sufficiet, si dissimu-
 latā nullitate interrogationi de præ-
 senti factæ consentiat. v.g. si non es-
 ses mea uxor velles fieri & defacto vis
 esse mea uxor, &c. *vid. Sanch. lib. 2.
 disp. 26. & seqq.*

Not. est 10. quod Parochus vel
 Confessarius non teneatur monere, 15
 conjuges quos ex confessione vel ali-
 undè intelligit habere impedimen-
 tum dirimens *occultum*, si vide-
 deat ipsos in bonâ fide esse, & illud
 impedimentum *invincibiliter* ignora-
 re, & e contra ex admonitione per-
 plexitas, scandalum, propter dispen-
 sationem diu expectandam pericu-
 lum incontinentiæ, mutui dissensus,
 ac aliarum incommoditatum foret.
c. quia

c. quia circa, De consang. & affin. Gu- tier. de matrim. cap. 48. Sanch. lib. 2. disp. 38.

16 Not. est ultimò, quòd Parochus, si intelligat aliquos habere impedimentum occultum, non debeat ipsos ad S. Pontificem dirigere pro dispensatione petenda, sed potius ipse debeat per litteras aut alio modo pro ijs dispensationem apud Episcopum impetrare. nam quandò matrimonium semel bonâ fide & præmissis denuntiationibus contractum, ac impedimentum jure humano introductum occultum est, ac tale, in quo solet dispensatio concedi, tunc urgente necessitate etiam Episcopus dispensare potest; & dicitur urgere necessitas, si locus sit Româ valde distans, essetque magnum incontinentiæ periculum tamdiu expectare, vel si propter inopiam aut aliud impedimentum non esset commodus ad Papam accessus, *Nav. in man, c. 22. n. 85. Laym. in Theol.*

mor. lib. 1. tract. 4. c. 22. n. 4. dicitur quoque impedimentum *occultum* in ordine ad dispensationem Episcopo competentem, non tantum quod probari nullo modo potest, sed & illud, quod non est notorium & divulgatum, licet possit probari per aliquos testes. quemadmodum de dispensationibus, quas Episcopus in irregularitatibus ex *delicto occulto* provenientius facere potest, tradunt magno numero allegati apud Barb. *in Collect. ad cap. 6. Trid. s. 24. de ref. n. 16.*

Quamvis autem DD. communiter sentiant Episcopum non aliter dispensare posse, quam si non tantum ad Papam, sed nec ad Nuncium vel Legatum eius facilis accessus habeatur; nihilominus si Episcopus ipse sit Legatus *natus* (sicut Celsissimus noster Salisburgensis) puto non esse alterius Legati quoad propositum considerationem faciendam, quia circa dispensationem in casu necessitatis dandam

L om-

Omnium Legatorum æqualem esse
 potestatem ait Sanch. *lib. 8. disp. 6. n.*
16. ratio fortassis illa assignari potest
 quòd dispensatio tali casu non com-
 petat Legato vi sui officij & ex specia-
 li Privilegio (sicut multa Privilegia
 sunt concessa Legatis *de Latere* quæ
 alijs Legatis sunt denegata. *c. volentes*
& c. pen. De offic. Legati. c. 1. Eod.
in 6.) sed potiùs ex interpretatã meri-
 te Pontificis, qui verosimiliter mavult
 in casu necessitatis contra Canones
 dispensare Legatum, qui ipsius Per-
 sonam repræsenterat, quam Episcopum
 & cum æque Legatus *Natus* repræsenti-
 ret Personam Papæ, ejusque vices ge-
 rere censeatur, *per tex. notab. in*
c. 1. De offic. Leg. meritò non
 est ipsi hac in parte alius
 Legatus præferen-
 dus.

¶ (H) ¶

PAR